

Εφαρμογές Πληροφορικής Υπολογιστών

Κεφάλαιο 3

Το υλικό του υπολογιστή

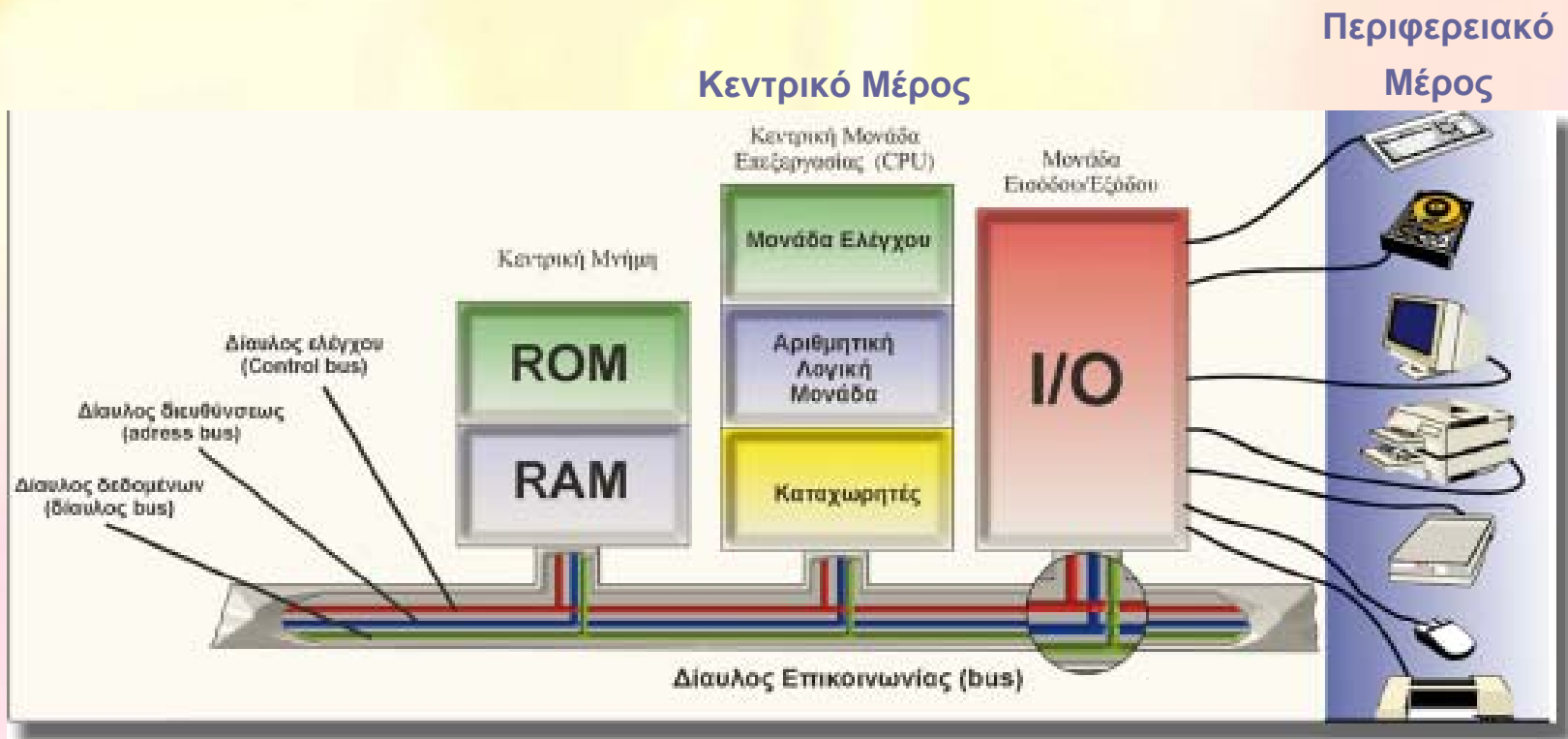
Εισαγωγή

- Τμήματα του Η/Υ και Οργάνωση
- Μονάδα Κεντρικής Μνήμης
- Κεντρική Μονάδα Επεξεργασίας (CPU)
- Μονάδα Εισόδου – Εξόδου
- Δίαυλοι Επικοινωνίας
- Εναλλακτικές αρχιτεκτονικές

Αρχιτεκτονική Η/Υ

- Το υλικό (hardware) είναι το σύνολο των ηλεκτρονικών τμημάτων που συνθέτουν ένα υπολογιστικό σύστημα.
- Η μελέτη της δομής και της συμπεριφοράς του υλικού αποτελεί το αντικείμενο της **αρχιτεκτονικής** των Η/Υ.
- Μας βοηθά να διακρίνουμε τα μέρη και τον τρόπο διασύνδεσης του υλικού.

Τμήματα του Η/Υ

Τμήματα του Η/Υ

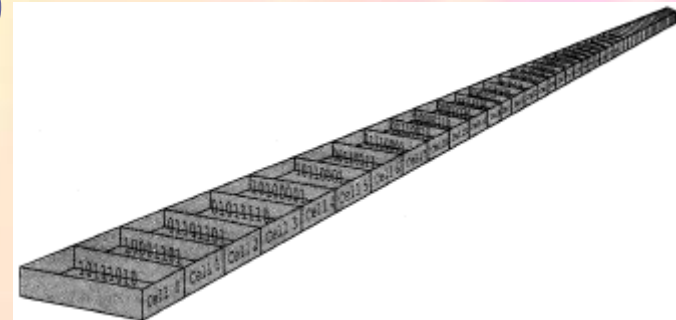
- Μονάδα Κεντρικής Μνήμης
- Κεντρική Μονάδα Επεξεργασίας (CPU)
  - Αριθμητική και Λογική Μονάδα (ALU)
  - Μονάδα Ελέγχου (Control Unit)
  - Καταχωρητές (Registers)
- Μονάδα Εισόδου – Εξόδου
- Δίαυλοι Επικοινωνίας

Μονάδα Κεντρικής Μνήμης

- Χρησιμοποιείται για την αποθήκευση:
  - Προγραμμάτων (Ακολουθίες εντολών)
  - Δεδομένων προς επεξεργασία
  - Αποτελεσμάτων εκτέλεσης προγραμμάτων
- Είναι οργανωμένη σε διαδοχικές θέσεις ίδιας χωρητικότητας (πχ 32 bit)

ROM

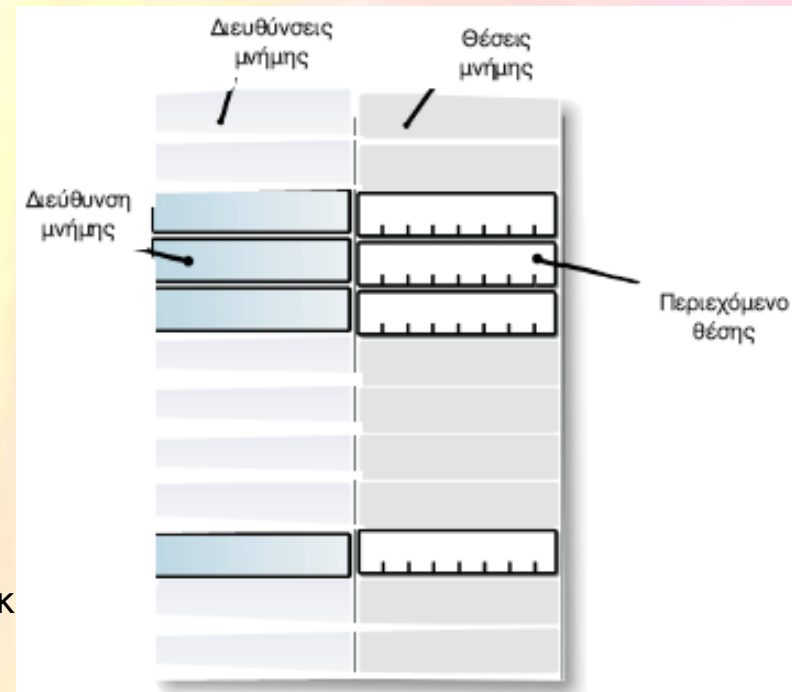
RAM

Μονάδα Κεντρικής Μνήμης

- Κάθε μία από τις διαδοχικές θέσεις έχει μία **διεύθυνση** (address)
- Η διεύθυνση είναι ένας αριθμός μέσω του οποίου μπορούμε να αναφερόμαστε σε μία θέση μνήμης

Χαρακτηριστικά Κεντρικής Μνήμης

- Χωρητικότητα (Storage Capability) : Ακέραιος αριθμός που δηλώνει το μέγιστο πλήθος δυαδικών ψηφίων που μπορεί να αποθηκεύσει.
- Χρόνος προσπέλασης (Access Time) : Το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από τότε που θα απαιτηθεί η ανάγνωση ή η εγγραφή ενός κυττάρου μέχρι την πραγματοποίησης της λειτουργίας.

Χαρακτηριστικά Κεντρικής Μνήμης

- Χρόνος κύκλου (Cycle Time) : Το ελάχιστο δυνατό χρονικό διάστημα μεταξύ 2 διαδοχικών λειτουργιών στη μνήμη.
- Εύρος Ζώνης (Bandwidth) : Μέγιστη δυνατή ταχύτητα μεταφοράς δεδομένων από ή προς τη μνήμη.

Είδη Κεντρικής Μνήμης

- Μνήμη Τυχαίας Προσπέλασης (Random Access Memory - RAM)
- Μνήμη Μόνο για Ανάγνωση (Read - Only Memory - ROM)
- Λανθάνουσα Μνήμη (Cache)

Μνήμη RAM

- Μπορούμε να γράψουμε και να διαβάσουμε δεδομένα
- Τα περιεχόμενά της διατηρούνται όσο ο Η/Υ βρίσκεται σε λειτουργία
- Χρησιμοποιείται για την προσωρινή αποθήκευση των δεδομένων και αποτελεσμάτων προγραμμάτων κατά τη διάρκεια εκτέλεσής τους

Μνήμη ROM

- Η εγγραφή στις Μνήμες ROM γίνεται εφάπαξ και στη συνέχεια μπορούμε μόνο να διαβάσουμε δεδομένα
- Χρησιμοποιούνται από τον κατασκευαστή του Η/Υ για την αποθήκευση μικροπρογραμμάτων, που δεν χρειάζεται να αλλαχτούν στη συνέχεια
- Τέτοια μικροπρογράμματα είναι απαραίτητα για την εκκίνηση του Η/Υ

Μνήμη ROM

- Υπάρχουν κάποια είδη ROM που επιτρέπουν τον προγραμματισμό τους και από το χρήστη του Η/Υ:
  - **P**rogrammable **R**ead **O**nly **M**emories – PROM. Μπορούν να προγραμματιστούν μία μόνο φορά
  - **E**rasable **P**rogrammable **R**ead **O**nly **M**emories – EPROM – Μπορούν να διαγραφούν και να προγραμματιστούν πάλι

Μνήμη Cache

- Η ταχύτερη και ακριβότερη από τα τρία είδη κεντρικής μνήμης
- Παρεμβάλλεται μεταξύ της CPU και της RAM
- Συμβάλλει στην αύξηση της ταχύτητας εκτέλεσης των προγραμμάτων από τη CPU

Κεντρική Μονάδα Επεξεργασίας (CPU)

- Αριθμητική και Λογική Μονάδα (ALU)
- Μονάδα Ελέγχου (Control Unit)
- Καταχωρητές (Registers)

ALU και Control Unit

- **Αριθμητική και Λογική Μονάδα (ALU)**
Κύκλωμα το οποίο είναι ικανό να εκτελεί γρήγορα αριθμητικές και λογικές πράξεις
- **Control Unit**
  - Συγχρονίζει και ελέγχει τη λειτουργία του Η/Υ,
  - Ανακαλεί εντολές από την κεντρική μνήμη
  - Προσδιορίζει τον τύπο των εντολών και αναθέτει στην ALU την εκτέλεσή τους
  - Ελέγχει την επικοινωνία του περιφερειακού μέρους με το κεντρικό

Καταχωρητές (Registers)

- Ταχύτατες μνήμες που έχουν ως σκοπό την προσωρινή αποθήκευση δεδομένων ή εντολών ή την εκτέλεση ειδικών λειτουργιών
- Καταχωρητές Διεύθυνσης Μνήμης (MAR)
- Καταχωρητές Δεδομένων Μνήμης (MDR)
- Ειδικοί καταχωρητές (Εντολών, Κατάστασης, κλπ)

Λειτουργία της CPU

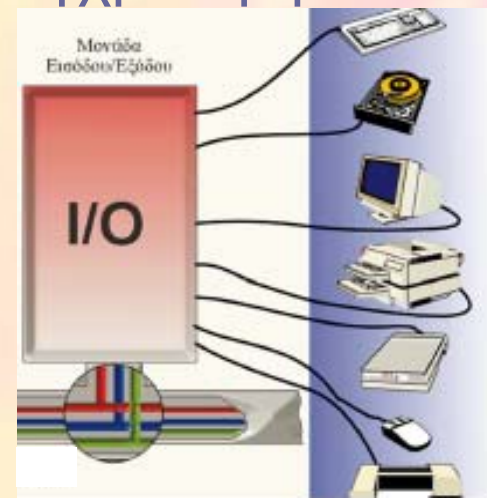
- Μεταφορά της επόμενης εντολής από την Κεντρική Μνήμη
- Αποκωδικοποίηση της εντολής
- Εκτέλεση της εντολής
- Επανάληψη των παραπάνω βημάτων μέχρι να βρεθεί συνθήκη τερματισμού

Λειτουργία της CPU

- Για το χρονισμό των λειτουργιών υπάρχει ενσωματωμένο ένα κύκλωμα χρονισμού, το **ρολόι** (clock).
- Η ταχύτητα του ρολογιού μετρείται πλέον σε Ghz
- Παράδειγμα ένα ρολόι έχει ταχύτητα 3 Ghz, αυτό σημαίνει ότι μπορεί να παράγει παλμούς ανά 0,33 nsec

Μονάδα Εισόδου/Εξόδου

- Υπεύθυνη για την επικοινωνία του Κεντρικού Μέρους του Η/Υ με το σύνολο των περιφερειακών συσκευών
- Σκοπός είναι η γρήγορη και ασφαλής μεταφορά δεδομένων
- Η μεταφορά μπορεί να γίνει παράλληλα ή σειριακά
- Η επικοινωνία μπορεί να είναι σύγχρονη ή ασύγχρονη

Παράλληλη – Σειριακή Μεταφορά

- Στην **παράλληλη** μεταφορά, ένας αριθμός n δυαδικών ψηφίων μεταφέρεται ταυτόχρονα μέσω n γραμμών μεταφοράς.
- Στην **σειριακή** μεταφορά, τα bit μεταδίδονται ακολουθιακά, το ένα μετά το άλλο, μέσα στη γραμμή μεταφοράς.
- Η παράλληλη μεταφορά είναι πιο γρήγορη, ενώ η σειριακή λιγότερο δαπανηρή

Σύγχρονη – Ασύγχρονη Επικοινωνία

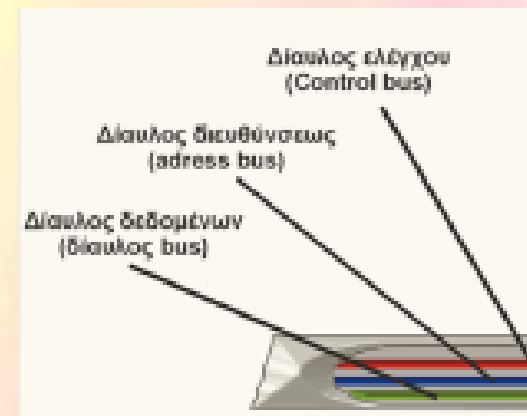
- Στη **σύγχρονη** επικοινωνία, συγχρονίζονται τα ρολόγια των δύο μερών και ανταλλάσσονται συνεχώς δεδομένα, ακόμη όταν δεν υπάρχουν. Αυτό γίνεται για να διατηρηθεί ο συγχρονισμός.
- Στην **ασύγχρονη** επικοινωνία, το κάθε μέρος στέλνει δεδομένα μόνο όταν απαιτείται, αλλιώς η γραμμή παραμένει ανενεργή

Προσαρμοστική μονάδα

- Η πολυμορφία των σημερινών συσκευών κάνει αδύνατη την επικοινωνία του κεντρικού μέρους με κάθε τύπο συσκευής μέσω της Μονάδας Εισόδου/Εξόδου.
- Έτσι μεταξύ της Μονάδας Εισόδου / Εξόδου και κάθε συσκευής παρεμβάλλεται μία **προσαρμοστική μονάδα (Interface Unit)**.
- Σκοπός της είναι η διασφάλιση της συνεργασίας των επικοινωνούντων μερών
- Παραδείγματα IU είναι USB, Firewire, SCSI.

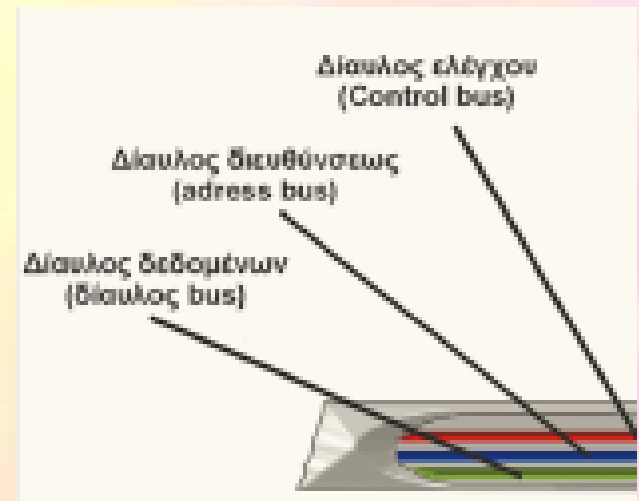
Δίαυλος Επικοινωνίας

- Χρησιμοποιείται για την επικοινωνία μεταξύ των δομικών μερών ενός Η/Υ.
- Αποτελείται από το φυσικό μέρος και ένα σύνολο κανόνων για να εξασφαλιστεί η μέγιστη ταχύτητα επικοινωνίας και η εξυπηρέτηση όσο το δυνατόν περισσότερων συσκευών.

Δίαυλος Επικοινωνίας

- Μεταφέρει
  - Δεδομένα προς επεξεργασία
  - Διευθύνσεις μνήμης
  - Σήματα ελέγχου
  - Σήματα απόκρισης
  - Σήματα συγχρονισμού

Υλικό

Μονάδες εισόδου

ΠΛΗΚΤΡΟΛΟΓΙΟ
ΠΟΝΤΙΚΙ
ΜΙΚΡΟΦΩΝΟ
ΚΑΜΕΡΑ

κεν. μονάδα

Μονάδες εξόδου

ΟΘΟΝΗ (ΑΦΗΣ ?)
ΗΧΕΙΑ
ΕΚΤΥΠΩΤΗΣ
ΣΧΕΔΙΟΓΡΑΦΟΣ

Αποθηκευτικά Μέσα

ΜΑΓΝΗΤΙΚΑ

- Μαγνητικές ταινίες (κασέτες)
- Μαγνητικοί δίσκοι (δισκέτες)
- Σκληρός δίσκος
- Μεταφερόμενοι μαγνητικοί δίσκοι

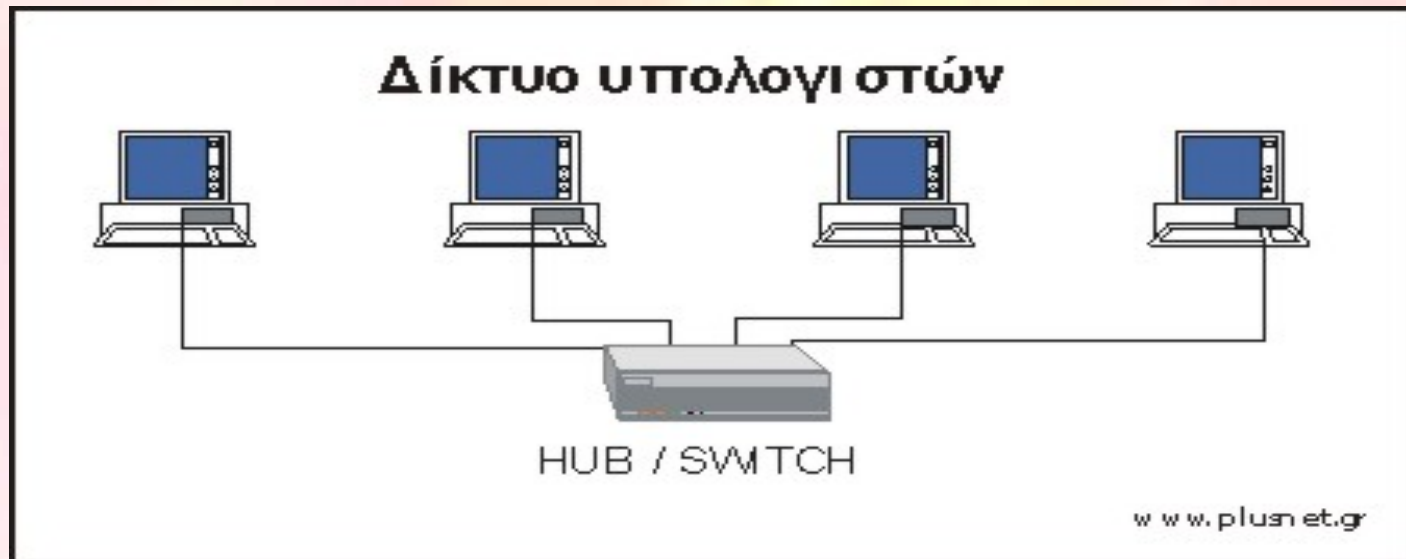
ΟΠΤΙΚΑ

- CD ROM
- CD record able
- CD Rewrite able
- DVD ROM
- DVD RW

Δίκτυα Η/Υ

Δίκτυα είναι ένα σύνολο ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακών συσκευών ενωμένων μεταξύ τους κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν να επικοινωνούν

Δίκτυα Η/Υ

ΔΙΑΜΟΙΡΑΣΜΟΣ ΠΟΡΩΝ

• Διαμοιρασμός εφαρμογών

Εφαρμογές υψηλού κόστους μοιράζονται στο δίκτυο

• Διαμοιρασμός υλικού

Κοινή χρήση των συσκευών π.χ εκτυπωτή σαρωτή κ.α

• Διαμοιρασμός αρχείων

Κοινή χρήση αρχείων από κάποιον άλλο Η/Υ του δικτύου

Ταξινόμηση Δικτύων (ως προς την γεωγραφική κάλυψη)

- **Τοπικό δίκτυο (local area network-LAN)**
  - **Ενσύρματα δίκτυα με μέγιστο μήκος καλωδίωσης τα 100 km**
- **Μητροπολιτικά δίκτυα (metropolitan area network-MAN)**
  - **Από 100 ως 200 km τα οποία τείνουν να αφομοιωθούν από τα υπόλοιπα δίκτυα**
- **Δίκτυα ευρείας περιοχής(wide area network)**
  - **Διεθνή δίκτυα από 200 km και άνω**

Τοπολογίες Δικτύων

Αστέρας (star)

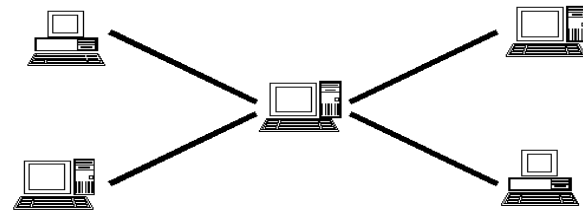
Υπάρχει ένας κεντρικός υπολογιστής στον οποίον συνδέονται οι υπόλοιποι υπολογιστές του δικτύου.

Δακτύλιος (ring)

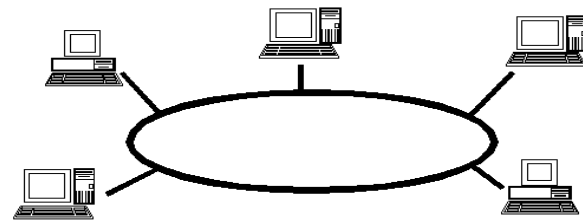
Όλοι οι υπολογιστές είναι συνδεδεμένοι σε έναν πλήρη κλειστό δακτύλιο.

Δίαυλος (bus)

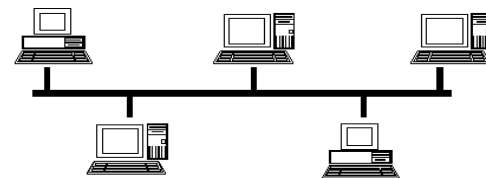
Όλοι οι υπολογιστές συνδέονται κατά μήκος ενός κεντρικού αγωγού.

Αστέρας

Δακτύλιος

Δίαυλος

Κατηγορίες Υπολογιστών

- Μεγάλοι Υπολογιστές
(Mainframes)
- Μεσαίοι Υπολογιστές
(Mini Computers - Work Stations)
- Μικροϋπολογιστές
(MicroComputers - PCs)